

Шифр: «Шерингова економіка»

**ШЕРИНГОВА ЕКОНОМІКА: АНАЛІЗ
СУЧАСНОГО СТАНУ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ
ЇЇ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ШЕРИНГОВА ЕКОНОМІКА ЯК СВІТОВИЙ ТРЕНД ТА ЇЇ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ НОВОЇ МОДЕЛІ СПОЖИВАННЯ	6
1.1 Шеринг та шерингова економіка: сутність явища, історичні передумови та особливості розвитку	6
1.2 Шерингові Інтернет-платформи як основні суб'єкти шерингової економіки	10
1.3 Огляд останніх трендів в розвитку шерингової економіки	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ШЕРИНГОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ	16
2.1 Основні особливості розвитку шерингової економіки в Україні	16
2.2 Аналіз можливостей розвитку шерингової економіки в Україні та перспектив вітчизняного шерингу	18
ВИСНОВКИ	21
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	23

ВСТУП

На даному етапі розвитку сучасний світ спостерігає за надзвичайно стрімким перетворенням такого явища як шерингова економіка (інша назва – економіка спільного споживання) на новий світовий тренд. Базується вона на шерингу – спільному використанні товарів і послуг, а не на володінні ними. При цьому відсувається на задній план пануюча до цього індустріальна модель, за якої компанії володіють, а люди споживають, – подібно до того, як Інтернет потіснив традиційне ТБ, а блогосфера – засоби масової інформації. Вона дозволяє виступати одночасно і споживачем, і виробником, а також користуватися можливим фінансовим прибутком від виробленої споживчої цінності.

Рейчел Ботсман, натхненна пропагандистка економіки спільного споживання, авторка книги "What's Mine Is Yours: Rise Of Collaborative Consumption" (з англ. – «Наступ епохи спільного споживання»), опублікованої у 2010 році, в одному зі своїх блискучих виступів на всесвітньовідомій TED-конференції, присвяченій «ідеям вартим поширення», звернулася до аудиторії з несподіваним та доволі цікавим питанням: «Хто з вас має у себе вдома електродриль?». Далі вона зробила акцент на тому, що цей пристрій використовується всього 12-13 хвилин за весь час його експлуатації. «Але ж вам потрібен отвір у стіні, а не сам інструмент? Так чому б вам не взяти дриль в оренду або, навіть краще, віддати власний в оренду іншим людям? Ще й заробити на цьому трохи грошей?», – цілком резонно запитала у аудиторії Рейчел.

Так, аби не витратись зайвий раз на річ-на-один-раз, краще позичити чи взагалі отримати її просто так від людини, для якої вона вже є непотрібною чи неважливою. Те ж стосується і послуг. В альтернативу дорогим традиційним сервісам, краще скооперуватися і звернутися за допомогою до сусіда, а може й зовсім до незнайомця – за невелику грошову винагороду, або навіть лише «за спасибі». Недивно, що з поширенням таких практичних ідей, почали

створюватися онлайніві шерингові Інтернет-платформи, що дають змогу швидко та безпечно обмінюватися усім чим завгодно, незалежно від змісту (речами, послугами, знаннями тощо). При цьому вони сприяють популяризації ідеї спільного користування (шерингу), відновлюючи при цьому довіру у суспільстві, у якому люди звикли звертатися за необхідними речами скоріше до магазинів, аніж один до одного. Перелік таких шерингових Інтернет-платформ, суб'єктів шерингової економіки, вже налічує сотні, якщо не тисячі проєктів по всьому світу.

Сьогодні явище шерингу та розвиток на його основі економіки спільного користування цікавить багатьох. Шерингова економіка стає предметом наукових дискусій і однією з важливих тематик для наукових досліджень. Свої роботи шеринговій економіці присвятили: Р. Ботсман, Р. Роджерс, Б. Волш, Ф. Маззелла, М. Спенс, Д. Прабху, Г. Левіс та ін.

В Україні ж явище шерингу поки що досить нове і тільки починає набирати обертів. Тому набуває *актуальності питання* щодо розгляду того, як працює економіка спільного користування в нашій країні, і чи готові ми ділитися та чим саме ми готові ділитися одне з одним.

Метою даної роботи є: дослідження особливостей становлення та розвитку шерингової економіки у світі та в Україні зокрема, визначення перспектив та можливостей для вітчизняного шерингу.

Для досягнення вищезазначеної мети було поставлено ряд наступних *завдань*:

- розглянути сутність шерингу та шерингової економіки як нової моделі споживання;
- визначити історію становлення шерингу як сучасного трендового явища у суспільстві;
- розглянути особливості концепції сучасного шерингу та шерингової економіки;
- проаналізувати діяльність шерингових Інтернет-платформ як суб'єктів шерингової економіки;

- визначити основні тренди у розвитку шерингової економіки;
- визначити основні особливості розвитку шерингу в Україні та діяльності українських шерингових платформ;
- проаналізувати можливості та перспективи розвитку шерингової економіки в Україні;
- сформувати концептуальну модель розвитку шерингової економіки в Україні.

В роботі використано такі загальнонаукові методи дослідження як метод індукції, дедукції, аналізу та синтезу, порівняння і узагальнення. А також структурний та графічний методи для наочного зображення отриманих результатів.

Дана робота є оглядово-аналітичною, тому інформаційною базою для її написання послуговували наукові публікації та статті українських та іноземних авторів, ЗМІ та Інтернет-ресурси станом на 2017 рік.

Таким чином, дане дослідження ще раз доведе, що шеринг – це один із найпопулярніших та найважливіших для нашої сучасності трендів, який створює зовсім нову модель економіки та формує новий спосіб життя суспільства, підтвердить доцільність наслідування українською громадськістю концепції спільного використання, а не лише володіння. А також стане у нагоді усім тим, хто зацікавлений у створенні та розвитку нових проектів у сфері шерингу на українському ринку.

РОЗДІЛ 1. ШЕРИНГОВА ЕКОНОМІКА ЯК СВІТОВИЙ ТРЕНД ТА ЇЇ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ НОВОЇ МОДЕЛІ СПОЖИВАННЯ

1.1 Шеринг та шерингова економіка: сутність явища, історичні передумови та особливості розвитку

Не так давно, а саме у 2010 році, журнал Time назвав шерингову економіку (поширений синонім – економіка спільного користування) однією з 10 ідей, які змінять світ [1]. Наразі ж вона розвивається з небувалою швидкістю, набуває нових форм, доповнюється новими функціями і можливостями.

Шерингова економіка (з англ. to share – ділитися) – це новий модний тренд в економіці, який формує нову модель споживання та швидкими темпами підкорює сучасність. Це нове економічне явище являє собою соціоекономічну систему, засновану на *шерингу* або спільному користуванні людськими та фізичними ресурсами [2]. Вона дає можливість створити надійні зв'язки між будь-якою кількістю людей, зменшити транзакційні витрати, час і відстань майже до нуля, створюючи комунікаційний простір, який миттєво доступний зі смартфона чи комп'ютера в будь-якому місці і в будь-який час [3]. І головними гравцями на цьому «полі» виступають *шерингові Інтернет-платформи*. Завдяки таким Інтернет-майданчикам, що з'єднують величезну кількість однодумців, і дозволяють створювати довіру в режимі он-лайн, люди все частіше діляться товарами, знаннями, грошима, навичками, мережами, контентом та іншими споживчими цінностями. За допомогою таких платформ повертається здатність людей робити ще більш значний внесок у суспільство та економіку.

Таким чином, можна стверджувати, що шерингова економіка як сучасне трендове явище виникло з розвитком комунікаційних технологій та цифровізації суспільства. Тобто шеринг у тій формі, в якій він існує зараз, був породжений технологічним прогресом. Проте не слід ігнорувати той факт, що

на його появу вагомий вплив здійснили ряд *історичних передумов*. Тому дослідимо історію появи явища сучасного шерингу більш детально.

Загальновідомо, що явище шерингу бере початок ще з давніх часів. Для прокату книг ще з античності існують бібліотеки. Обмін кіньми як засобами транспорту був дуже популярний серед лицарів та інших мандрівників, які звикли долати великі відстані. Варто було з'явитися вантажним кораблям, як їх почали наймати для перевезення прянощів та інших цінних товарів. А пункти прокату ковзанів згадуються ще з часів вікторіанської Англії, якщо не раніше.

У США після війни почалася епоха секонд-хендів і комісійних магазинів, до яких кожен міг віднести непотрібні речі, або там же придбати вже вживані. Речі для бідних почали збирати і віддавати бідним ще раніше, і тут головним організатором була церква. І в християнських, і в католицьких країнах кожен міг пожертвувати приходу трохи грошей, старий одяг, іграшки тощо, які потім знаходили собі нового господаря. Подібна практика є і досі популярною.

На початку минулого століття набули поширення різноманітні фонди допомоги сиротам. Навіть з'являлися багаті меценати, які готові були оплатити освіту здібним дітям. Пізніше створили фонд Матері Терези [4], яка закликала жителів країн першого світу переправляти кошти на поліпшення якості життя в найбільш бідніших областях планети. Так у африканських дітей з'явився одяг з США та Німеччини, який роздавали безкоштовно на вулицях.

Не менш коротка історія і у шерингу їжі. Так, в довоєнний час в Європі і навіть в гітлерівській Німеччині існувала «зимова допомога бідним», в якості якої пропонувалася їжа або одяг. Зазвичай їжу готували прямо на вулиці у великих чанах, а бездомні ставали в черги і чекали безкоштовного супу та хліба. Та навіть у наші часи така практика не зникла. Наприклад, в Лос-Анджелесі (США) кожен день працюють пункти видачі їжі бідним та бездомним. Люди, котрі не мають засобів для існування, часто підходять один до одного на вулиці, щоб дізнатися, де сьогодні їх годуватимуть. У тих країнах, де бездомним забезпечується регулярне харчування, набагато нижче відсоток розбою та алкоголізму серед таких людей.

Уже в наші часи почала існувати цікава традиція – «Підвішена кава» [5] (термін походить з італ. *un caffè sospeso*), яка зараз вже нікого не дивує. В кафе чи ресторані, де існує ця програма, відвідувач може оплатити страву або напій для не себе, а для когось іншого, хто відвідає заклад пізніше. Дана програма є навіть не благодійною. Вона дає можливість відвідувачам закладів ділитися, робити людям несподівану приємність (якщо це чай або кава), або навіть виручати – якщо це хліб у кіоску або салат в їдальні.

Отже, як бачимо, ідея шерингу розвивається з самого початку становлення цивілізації, якщо не раніше. Та що ж саме змушує говорити про шеринг як про досить нове явище, хоча він в різних формах існує безліч століть? Звичайно, що єдність концепції. Тепер всі форми шерингу з'єднані в одну систему, котра, разом з тим, підкріплена новітніми комунікаційними технологіями.

Сучасна ж концепція шерингу та шерингової економіки була сформована Рейчел Ботсман та Ру Роджерс у 2010 році, співавторами книги "What's Mine Is Yours: Rise Of Collaborative Consumption" (з англ. – «Наступ епохи спільного споживання») [6]. Основа цієї концепції сучасного шерингу формується на таких *постулатах*:

- 1) Економія часу та ресурсів (приклад: не потрібно купувати авто, аби раз на місяць виїхати за місто).
- 2) Вигода (приклад: надання житла в оренду знижує витрати на його утримання).
- 3) Раціональне споживання (приклад: оптимальне користування транспортом знижує шкідливі викиди).
- 4) Довіра. Соціальний ефект від шерингу сприяє збільшенню загального рівня довіри у суспільстві. Загальна ж ідеологія шерингової економіки якнайкраще ілюструється принципом "win-win", коли від взаємодії виграють обидві сторони. Довіра – це фундамент, на якому будуються шерингові майданчики. Головний

же "будівельний матеріал" – репутація, яка в свою чергу вибудовується по "цеглинках".

- 5) Використання комунікаційних технологій. Комунікації в даному випадку розглядаються як ключовий драйвер шерингу. Адже популярність шерингу обумовлена саме розвитком комунікаційних технологій. Доступність мобільного зв'язку та Інтернету є одним з ключових драйверів шерингової економіки. За даними Міжнародного Союзу Зв'язку [7], на сьогоднішній день Інтернет доступний майже 50% жителів планети. Станом на 2017 рік кількість користувачів мережі Інтернет налічує понад 3,5 млрд. А також спостерігається закономірне зростання числа прихильників використання мобільних додатків [8].

При цьому розвиток шерингової економіки на сучасному етапі існування відбувається завдяки 4 рушійним силам [6], а саме:

1. *Пірингові* (тобто такі, що базуються на рівності всіх учасників) *соціальні мережі та технології реального часу* радикально змінили поведінку величезної кількості людей;
2. *Світова економічна криза* змусила відмовлятися від бездумного споживання;
3. *Екологічні проблеми* все більше впливають на економіку та повсякденне життя;
4. Четвертий чинник на думку соціального інноватора та найвідомішого експерта у сфері шерингової економіки Рейчел Ботсман, звучить як *"відроджена віра у важливість спільнот і переосмислення того, що насправді означають слова "друг" та "сусіди"*. Інакше кажучи, люди стали більше довіряти одне одному і частіше допомагати ближньому.

Прихильники шерингової економіки переконані, що в цьому десятиріччі зазначені чотири рушійні сили діють співнаправлено. Тому цивілізація переживає революційний перехід від гіперспоживання, характерного для XX століття, до тренду XXI століття – спільного споживання.

Таким чином, ідея шерингу змушує переглянути і переосмислити існуючі цінності «суспільства споживання». Раціональне використання речей, замість бездумного володіння, особливо актуальне в контексті турботи про навколишнє середовище і всезростаючої необхідності дбайливого ставлення до обмежених ресурсів. Нова філософія споживання ідеально вписується в концепцію свободи (від обставин, грошей, кордонів), створюючи при цьому відчуття спільності, причетності, доброзичливості один до одного.

1.2 Шерингові Інтернет-платформи як основні суб'єкти шерингової економіки

Основними суб'єктами шерингової економіки (як було зазначено у п. 1.1) виступають шерингові Інтернет-платформи – он-лайн-майданчики для обміну різноманітними споживчими цінностями. Такі платформи і формують ринок шерингу. Наразі перелік шерингових Інтернет-платформ налічує сотні, якщо не тисячі проектів по всьому світу. Проте основну частку подібних проектів тримає саме Європа. Найбільша кількість європейських шерингових платформ налічується на теренах Великобританії, Франції, Іспанії, Німеччини, Голландії, а також у Швеції, Польщі, Італії та Бельгії (рис. 1.1) [9].

Рис. 1.1 – Кількість шерингових компаній за країнами походження [9]

Розглянемо ринкову ситуацію щодо шерингових Інтернет-платформ в глобальному масштабі. Для цього наведемо деякі зарубіжні проекти [9], котрі набули глобальну популярність, або проявили себе в незвичайних, на перший погляд, областях (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1 – Приклади вдалих зарубіжних шерингових Інтернет-платформ [9]

Назва і веб-сайт	Рік створення	Характеристика проекту
1	2	4
Airbnb www.airbnb.com	2008	Найбільша в світі платформа для розміщення, пошуку і короткострокової оренди приватного житла. Пропонує понад 2 млн. варіантів будинків, квартир, кімнат в 33 тис. містах у 192 державах. Проект стартував в 2008 р. За офіційною легендою тоді засновники сервісу дали притулок трьом відвідувачам якоїсь конференції. А в 2015 р. послугами Airbnb скористалися вже майже 30 млн. осіб. Сьогодні Airbnb має річний оборот в 1 млрд. дол., а її капіталізація оцінюється в 30 млрд. дол. За прогнозами річний оборот компанії, яка не має у власності жодного готелю, в 2020 р. складе 10 млрд. дол. Станом на 2017 р. з нею працюють 60 млн. користувачів у 200 країнах.
BlaBlaCar www.blablacar.com	2006	Глобальний лідер в області райдшерингу - спільного використання легкових автомобілів. Спільнота об'єднує водіїв і пасажирів, яким по дорозі. Сьогодні BlaBlaCar налічує понад 30 млн. користувачів в 22 країнах. Вартість його близько 2 млрд. дол. А ось ще цифра, яка непогано ілюструє екологічну ефективність шерингової економіки: діяльність BlaBlaCar скоротила кількість викидів вуглекислого газу в атмосферу на 700 тис. т.
Bringwasmit www.bringwasmit.de	2013	Існує чимало людей-фанатів туристичних сувенірів, яким для повного щастя не вистачає магніту з Улан-Батора або кухля "Старбакс" зі столиці Гватемали. Саме для них створена платформа Bringwasmit, де можна відшукати людину, яка їде в певне місце і може привезти омріяний сувенір. Зворотний варіант теж працює: турист повідомляє, які сувеніри готовий привезти.
OLX www.olx.com	2006	Міжнародна платформа, що надає послуги онлайн-сервісів оголошень у понад 40 країнах. Сервіс миттєво отримав величезну популярність. OLX пропонує швидкий спосіб купувати, продавати чи обмінюватися товарами й послугами в конкретних країнах шляхом публікації оголошень. Щомісяця мільйони людей по всьому світу продають і купують з допомогою OLX різноманітні товари, зокрема предмети побуту, меблі, товари тривалого споживання, автомобілі, електроніку, нерухомість тощо.

1	2	3
Wingly www.wingly.io	2016	Подальший розвиток концепції райдшерингу, яке вже можна назвати флайтшеринг. Тут можна знайти пілота приватного легкомоторного літака (2-6 пасажирів), який готовий взяти вас в політ до потрібного міста.

Також слід зазначити, що ринок шерингових платформ постійно зростає. Все нові й нові платформи набувають популярності. Підтвердженням позитивних тенденцій на ринку шерингових платформ виступає наступна статистика [9], наведена на рис. 1.2 і рис. 1.3.

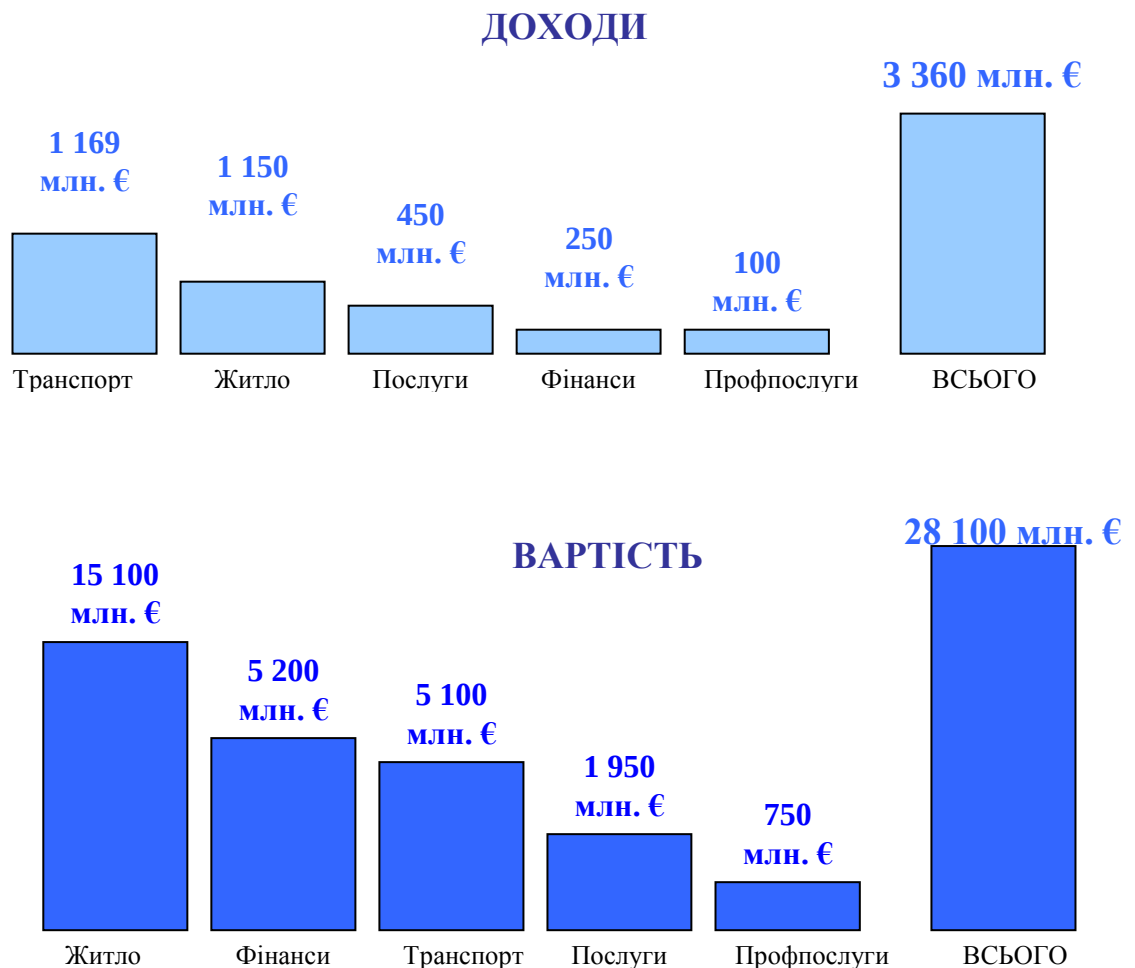

Рис. 1.2 – Доходи і сумарна вартість транзакцій шерингових компаній Європи у 2016 році, розподілених за 5 основними категоріями [9]

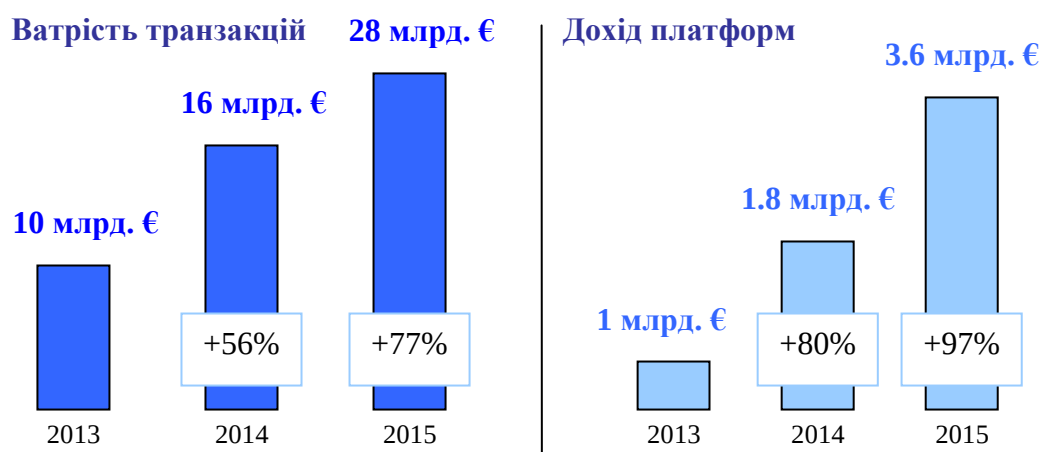

Рис. 1.3 – Графіки росту доходів та загальної вартості транзакцій, згенерованих європейськими шеринговими Інтернет-платформами у 2013-2015 роках [9]

Таким чином, відповідно до наведених графіків, ми можемо впевнено стверджувати, що діяльність шерингової економіки по всій Європі значно прискорилося за останні роки (2013-2015 рр.), а також спостерігається певна модифікація початкової форми шерингової економіки через зміну провідних категорій шерингу та появу нових. Ці зміни та нові тенденції у сфері шерингу розглянемо у наступному пункті.

1.3 Огляд останніх трендів в розвитку шерингової економіки

В останні часи шерингова економіка стрімко змінюється, доповнюється новими функціями, створює нові можливості. Шерингові Інтернет-платформи поліпшуються, стають все досконалішими і все ближчими до споживача. Тобто вони виходять зовсім на новий рівень розвитку. Тому є необхідність розглянути ряд світових трендів у сфері шерингу [10], котрі наразі формуються і закладають основу на найближчі роки.

1. Активне впровадження нових технологій у вже існуючі шерингові Інтернет-платформи.

Вже сьогодні можна спостерігати впровадження різноманітних прототипів зі сфери VR (доповненої реальності) транспортними шеринговими платформами, такими як, наприклад, Uber [11]. Елементи «розумного будинку»

тестують на деяких об'єктах Airbnb [12]. Різноманітні шерингові Інтернет-платформи вже давно спрощують зв'язок клієнта та замовника. Це і он-лайн-торгівля, і фрілансові сайти, і багато іншого. Але сьогодні починають створюватися платформи для шерингу в абсолютно несподіваних напрямках – таких як автоматизований пошук та підбір персоналу для бізнесу. Так, навіть у випадку з такими спеціалістами, які, по ідеї, не повинні відбиратися автоматизовано. Цим питанням наразі займається платформа People.ai [13].

Підбиваючи підсумок щодо першого тренду шерингової економіки, можна стверджувати, що таким чином з'являється зовсім нова ніша для шерингових проектів. Інфраструктура шерингової економіки, що постійно розвивається, – це величезний ринок для технологій, покликаних спрощувати різноманітні процеси і допомагати людям.

2. Перехід від благодійності до бізнесу.

Зі старту своєї діяльності більшість шерингових Інтернет-платформ діють в такому ключі: головне – це залучити нових користувачів, а як монетизувати діяльність платформи – вирішимо потім. При цьому вони втрачають з поля зору такий важливий момент, як людський фактор. А саме – якщо вони спочатку привчають користувача до того, що їх послуга безкоштовна, змусити згодом їх платити буде вкрай складно. Краще відразу акцентувати їх увагу на тому, що саме є безкоштовним, а що передбачатиме оплату. Саме тому новим трендом в шеринговій економіці є перехід шерингових Інтернет-платформ, нових і старих, на оплачувані моделі.

3. Важливість громадського транспорту.

Громадський транспорт – основа пересування в усіх містах світу. У 2017 році було створено багато інноваційних технологічних проектів, здатних покращити ситуацію з громадським транспортом. До таких проектів сміливо можна віднести і стартап Hyperloop від творця всесвітньовідомих «Тесли» та SpaceX, Ілона Маска, суть якого полягає у створенні вакуумного «поїзду», який буде довозити пасажирів з Сан-Франциско в Лос-Анжелес за 30 хвилин (замість шести годин) [14]. І це лише початок. Очевидно, що подібні розробки будуть

трендовими у 2018 році. І, так, вони звичайно ж не залишаться без уваги стартаперів у сфері шерингу.

4. Краудворкінг.

Приголомшливе явище, що почалося з GitHub [15] і поширилося на велику кількість інших платформ. Тут можна викладати вихідні програмні розробки, разом створювати блоки програмних кодів. В найближчому майбутньому такі шерингові платформи розвинуться настільки, що на них будуть створювати готові завершені програмні рішення, які можна буде брати і просто інтегрувати в роботу. І це однозначно величезний плюс.

5. Боротьба з корупцією.

Якщо правильно впроваджувати всі подібні шерингові розробки, з нашого вжитку зникне слово «корупція». Адже процес переходу споживчих цінностей на шерингових платформах від виробника до споживача відбувається без живих посередників, тільки стягується відсоток за транзакцію. Це і є майбутнє. Розвиваючись в цьому напрямку, поглиблюючи прозорість сервісів, різноманітні шерингові Інтернет-платформи роблять революцію в економіці.

Таким чином, були розглянуті основні останні тренди шерингової економіки, котрі в найближчі роки задаватимуть напрямок в розвитку шерингових платформ по всьому світу.

Ось так, загалом, виглядає ситуація з шеринговою економікою в глобальному масштабі. Однак нам не звикати, що Україна, з різних причин, нерідко вибивається із загальносвітового тренду. І багато економічних інновацій, потрапивши в українські реалії, стикаються з несподіваними викликами і змушені пристосовуватися до нестандартних умов. Тому наступний розділ нашої роботи присвяtimo саме дослідженню шерингової економіки в Україні.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ШЕРИНГОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

2.1 Основні особливості розвитку шерингової економіки в Україні

Переходячи від дослідження розвитку шерингу на глобальному рівні до локального, варто зазначити, що розвиток шерингової економіки в Україні поки що не випадає зі світових трендів, але при цьому йому характерні свої, локальні особливості. Для початку розглянемо як працюють в Україні працюють основні рушійні сили шерингової економіки (п. 1.1).

Звернемося до першої рушійної сили шерингової економіки – пірингових соціальних мереж та технологій реального часу. Як відомо, функціонування соцмереж та Інтернет-майданчиків базується на широкому застосуванні широкосмугового мобільного Інтернету. Вітчизняні Інтернет-оператори зараз активно розбудовують мережі покоління 3G. Їх можливостей цілком достатньо для потреб шерингової економіки. Тому технологічна база для неї в Україні якщо не ідеальна, то цілком задовільна.

Тепер про другий чинник - економічну кризу. Попри всі свої негативні прояви, вона стимулює людей відмовлятися від непередуманого, надмірного споживання, витратити гроші раціональніше. Тобто, шерингова економіка в умовах кризи, яка наразі панує в Україні, ідеально відповідає запитам українського суспільства.

В Україні зміни в психології суспільства, на яких базується шерингова економіка (відроджена віра в спільноту тощо), нерідко приходять в конфлікт з нашими звичками та стереотипами. Тому можна вважати, що це також пророкуватиме добру тенденцію у розвитку ринку шерингу.

На підтвердження цих слів розповімо про деяких яскравих представників української шерингової економіки, які досягли значних успіхів у сфері шерингу. Приклади таких вітчизняних шерингових Інтернет-платформ наведені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Найуспішніші українські ширингові Інтренет-платформи [9]

Назва та веб-сайт	Характеристика проекту
OLX www.olx.ua	В Україні діє з 2014 р. Це зручний в користуванні майданчик, за допомогою якого можна вигідно продати чи купити товари й послуги. На платформі представлено 11 млн. оголошень, і нове оголошення з'являється щосекунди. Нараховує понад 8 млн. унікальних користувачів в Україні, щодня на сервіс заходить понад 40 тис. продавців та 2 млн. покупців. На майданчику також є чимало пропозицій оренди та послуг. Зовсім непоодинокі випадки, коли користувачі OLX пропонують щось безоплатно. В основному це вживаний одяг, взуття, книги. Проте можна знайти й більш дорогі предмети — музичні інструменти, антикварні й колекційні речі, електроніку. Трапляються навіть приватні будинки.
BlaBlaCar Україна www.blablacar.com.ua	Українська платформа від глобального лідера в області райдшеринга - спільного використання легкових автомобілів. Прийшов в Україну в 2014 році. Причому прийшов не на порожнє місце, а через покупку українського стартапу "Подорожники", що самостійного просував на українському ринку райдшеринг. За останній рік до української платформи BlaBlaCar приєдналося понад 1 млн. осіб, і ця цифра стрімко зростає.
MUSHROOM mushroom.com.ua	Український (якщо бути зовсім точним, то львівський) аналог глобального сервісу Airbnb - он-лайн-майданчика для розміщення, пошуку і короткострокової оренди приватного житла. Стартував проект весною 2015 р. Сьогодні MUSHROOM пропонує гостям Львова близько півтисячі квартир. І щодня в базі з'являються нові об'єкти.
Prometheus prometheus.org.ua	Безкоштовні он-лайн курси від викладачів КНУ, КПП та Києво-Могилянської академії. Платформа пропонує не просто окремі курси, а взаємопов'язані цикли занять з найбільш актуальних для країни тем (бізнес, ІТ, іноземні мови, право, історія). Одним зі своїх завдань творці платформи вважають переклад українською мовою курсів, що добре зарекомендували себе на Заході, але недоступних широкому загалу через мовний бар'єр.
Кабанчик kabanchik.ua	Он-лайн-платформа для послуг в побуті та бізнесі працює з 2012 р. Працює в Україні, Росії, Білорусі і Казахстані. Зареєстровані на платформі майстри та фахівці у самих різних сферах готові виконати замовлення, розміщені інші користувачами. Дещо епатжна назва платформи передає ключову ідею всього проекту - максимально швидке виконання замовлень. На початок року через "Кабанчика" щодня виконувалося близько 500 замовлень, а середній гонорар становив близько \$15-20. Найбільшим попитом користуються фахівці будівельних спеціальностей, ремонтники та ІТ-розробники.

Таким чином, ми бачимо, що шерингова економіка в Україні не таке вже рідкісне явище. Вітчизняні шерингові Інтернет-платформи створюються,

функціонують, і деякі з них справді досягають значних результатів. Проте, щоб вітчизняним платформам-новачкам, які тільки починають свій шлях, повторити такий успіх або навіть випередити попередників, перед початком своєї діяльності насамперед необхідно враховувати специфіку українського ринку шерингу.

2.2 Аналіз можливостей розвитку шерингової економіки в Україні та перспектив вітчизняного шерингу

Очевидно, що шерингова економіка для українського суспільства є явищем неоднозначним. Тому для того, щоб проаналізувати можливості та перспективи українського шерингу, а також визначити основні бар'єри та загрози для його розвитку, здійснимо SWOT-аналіз. Суть даного аналізу полягає в розділенні чинників та явищ, що впливають на функціонування та розвиток шерингу в Україні на чотири категорії: strengths (сильні сторони), weaknesses (слабкі сторони), opportunities (можливості), threats (загрози) [16]. SWOT-аналіз шерингової економіки в Україні наведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 - SWOT-аналіз шерингової економіки в Україні

<i>Сильні сторони</i>	<i>Слабкі сторони</i>
1) Посилена активізація розподілу усіх видів ресурсів та їх раціональне використання. 2) Гнучкі робочі домовленості. 3) Нові джерела доходів та прибутку. 4) Поява нових сфер діяльності, створення нових споживчих цінностей. 5) Знищення кордонів у розподілі ресурсів. 6) Низькі ціни порівняно з традиційними сервісами. 7) Розвиток інформаційних технологій та комунікаційних технологій. 8) Формування нової модель споживання, нового способу життя та суспільних цінностей (основний акцент – довіра). 9) Новий інструмент для вирішення суспільних та глобальних проблем (екологічні проблеми, бідність, безробіття, надмірне споживання, тощо).	1) Виклики для існуючої економіки та традиційних бізнесових компаній. 2) Не розвинута правова база. 3) Низький взаємозв'язок між шеринговою економікою та податковою системою. 4) Відсутність статистичного обліку шерингової економіки, що не дає змоги врахувати вплив шерингу на реальну економіку України.

<i>Можливості</i>	<i>Загрози (бар'єри)</i>
1) Легке започаткування бізнесів, що не потребує великих початкових витрат, швидкий запуск комерційних Інтернет-проектів. 2) Розвиток соціально-економічних інновацій, сервісних моделей, вплив на ефективність та конкурентоздатність українського бізнесу без значних капіталовкладень. 3) Можливості для бізнес-новачків. 4) Створення нових market place, розширення ринків споживання українських продуктів, сервісів та трудових ресурсів, комерційна глобалізація. 5) Розвиток українських міст та українського суспільства.	1) Проблеми в регулюванні ринку шерингу котрі породжують невизначеність. 2) Наявність законодавчих перепон для поширення ідеології шерингової економіки на внутрішніх ринках. Як приклад, у сфері розподілу частотного ресурсу – відсутність технологічної нейтральності. 3) Проблеми в захисті шерингових Інтернет-платформ, безпеці шерингових взаємодій, страхуванні. 4) Фінансові бар'єри для роботи українських компаній на глобальних ринках, а саме в частині безперешкодного отримання коштів на рахунки, що відкриті в Україні.

Таким чином, в результаті проведеного SWOT-аналізу української шерингової економіки, можна сказати, що шеринг в Україні однозначно буде набувати подальшого поширення, як і в усьому світі. Але цей шлях розвитку не позбавлений і деяких перешкод. В основному, успішний розвиток вітчизняного шерингу залежатиме більшому мірою від довіри в українському суспільстві, зміни пануючої системи цінностей та, звичайно ж, розвитку інформаційного та комунікаційного простору, нових технологій. Проте, вже на існуючому етапі існування шерингу в Україні варто попіклуватися про створення належної законодавчої, правової, облікової та ін. систем в сфері шерингу, залучивши відповідні державні інституції.

Також необхідно зазначити, що шеринг – явище еволюційне, тобто він виник еволюційним шляхом. Він не має штучно сформованого попиту, не нав'язується світовими корпораціями чи державою (на відміну від товарів чи послуг). Шеринг – це, фактично, те, що люди самі роблять для себе. І для просування шерингу в українське суспільство буде замало якихось визначених маркетингових дій. Основним, і, як показує світовий досвід, найбільш ефективним засобом залишається так зване «сарафанне радіо». А у випадку з шерингом, ключова складова – це високий рівень довіри між аудиторією цього

«сарафанного радіо». Тобто, успіх новостворених вітчизняних шерингових платформ завжди буде залежати від того, як вони себе зарекомендують, наскільки надійним буде їх сервіс, і чи безпечними будуть угоди. Втім, подібні складнощі доводилося долати шеринговим бізнесовим проектам і на західних ринках, так що вирішення даної проблеми не є чимось нездійсненним.

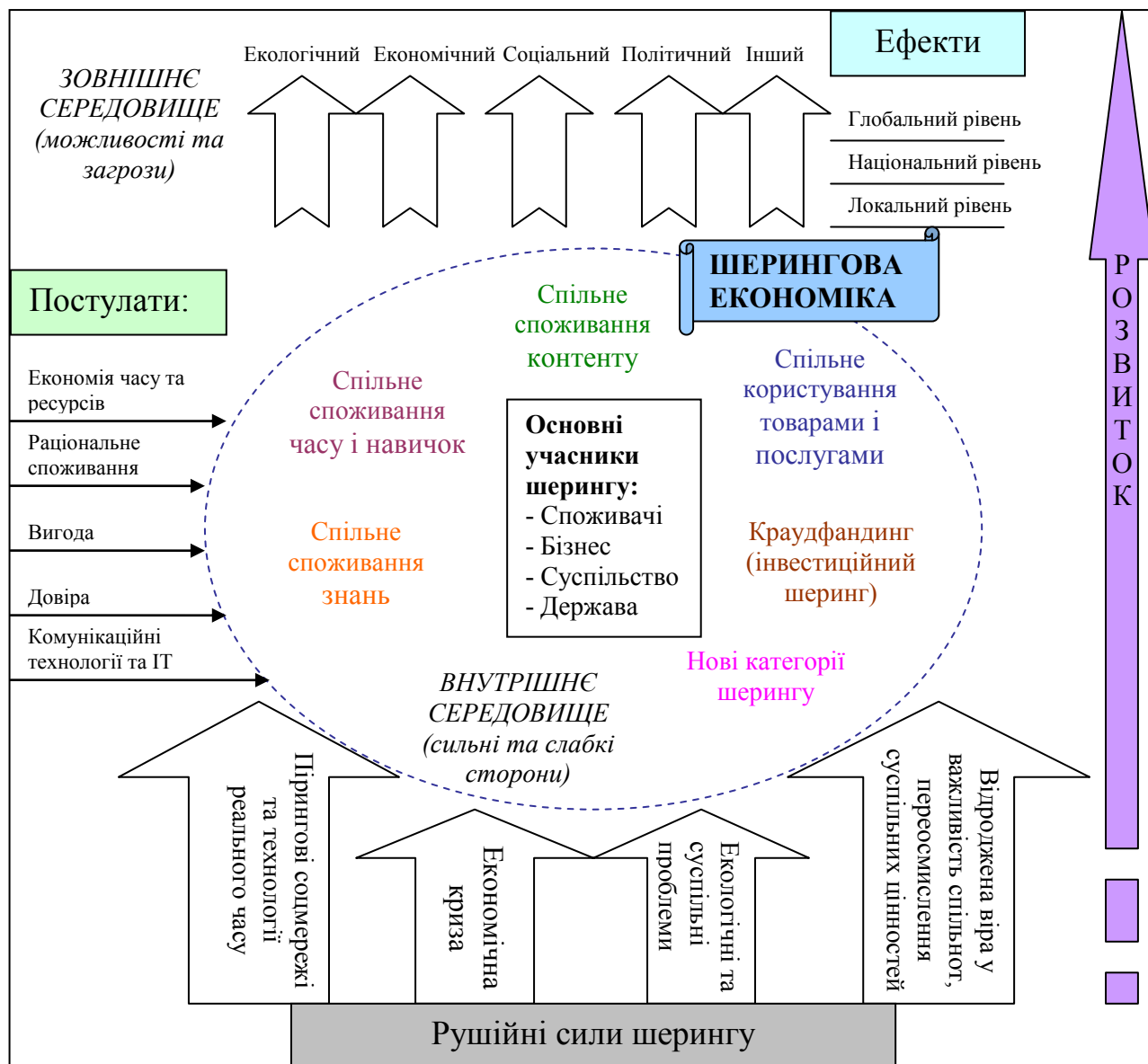

Рис 2.1 – Концептуальна модель розвитку шерингової економіки в Україні

Також на основі усього проведеного дослідження щодо розвитку шерингової економіки в Україні та зроблених на його основі висновків пропонуємо концептуальну модель розвитку шерингової економіки на вітчизняному ринку (Рис. 2.1), як підсумок до викладеного матеріалу.

ВИСНОВКИ

Сьогодні завдяки новим технологіям і розвитку комунікаційного простору, люди звільняються від обмежень минулого. Натомість вони все частіше обмінюються споживчими цінностями з людьми, яких навіть не знають особисто. Такий стиль життя спільного користування (шерингу) поширюється з неймовірною швидкістю, стаючи глобальним трендом в суспільстві.

Ще ніколи в історії люди не ділилися речами, знаннями чи навичками на такому рівні. Ця радикальна зміна в поведінці призвела до того, що сучасне суспільство вже не надто зацікавлене в традиційному володінні.

Тому на даному етапі розвитку суспільства, етапі швидкого поширення шерингу, створюється все більше шерингових проєктів, так званих шерингових Інтернет-платформ (наприклад, Uber, OLX, BlaBlaCar тощо), які навіть на інтуїтивному рівні дають зрозуміти, що за рахунок нових технологій вони зможуть посунути існуючий традиційний ринок. Тим паче технологія шерингових платформ уже диктує економіці принцип "win-win", коли від взаємодії виграють обидві сторони.

Здійснивши у даній роботі дослідження сучасного рівня розвитку шерингу та шерингової економіки, ми дійшли до висновку, що шеринг як суспільне явище мав у своєму розвитку ряд історичних, еволюційних передумов. Проте, із стрімким розвитком комунікаційних та інформаційних технологій, поширення важливості раціонального споживання та зростання довіри у суспільстві він перейшов на новий рівень, перетворившись на зовсім нову соціоекономічну модель споживання, основними драйверами якої виступають: 1) пірингові соцмережі та технології реального часу; 2) економічна криза; 2) екологічні та суспільні проблеми; 3) відроджена віра у важливість спільнот та переосмислення суспільних цінностей.

Та шерингова економіка також не стоїть на місці, а стрімко змінюється, доповнюється новими функціями, створює нові можливості, захоплює нові сфери та виходить на вищі рівні. При цьому у розвитку шерингу з'являються

все нові і нові тренди. Наприклад, на 2018 рік та наступні роки передбачається, що шерингова економіка матиме розвиток завдяки: 1) активному впровадженню новітніх технологій; 2) обґрунтованого переходу від благодійності до бізнесу; 3) зростанню важливості громадського транспорту; 4) поширенню краудворкінгу; 4) посиленій боротьбі з корупцією.

Також слід зазначити, що і Україна не лишається осторонь світових трендів, і шерингова економіка поступово проникає в українське суспільство, стаючи ефективним інструментом соціально-економічного розвитку країни в умовах кризи. Проте, розвиток вітчизняного шерингу має свої, специфічні особливості, які так або інакше впливають функціонування шерингової економіки в Україні. Тому нами було здійснено SWOT-аналіз вітчизняної шерингової економіки. Він дав змогу визначити можливості, перспективи, бар'єри та загрози щодо її розвитку.

Також на основі усього проведеного дослідження та зроблених на його основі висновків та умовиводів, нами була запропонована концептуальна модель розвитку шерингової економіки на вітчизняному ринку, яка має на меті максимально відобразити, яким же саме чином повинна розвиватися шерингова економіка в українському суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Walsh B. Today's smart choice: don't own. Share - 10 ideas that will change the world [Електронний ресурс] / B. Walsh – TIME, 2011. – Режим доступу:
http://content.time.com/time/specials/packages/article/0,28804,2059521_2059717_2059710,00.html
2. Економіка спільної участі [Електронний ресурс] – Вікіпедія, 2016. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Економіка_спільної_участі
3. Mazzella F. The Sharing Age [Електронний ресурс] / F. Mazella - TechCrunch, 2016. – Режим доступу: <https://techcrunch.com/2016/02/04/the-sharing-age/>
4. Офіційний сайт благодійного фонду «Святої Матері Терези» [Електронний ресурс] – 2017. – Режим доступу: <http://holyteresa.org>
5. Аласания З. «Подвешенный кофе», отложенный хлеб, открытая ладонь [Електронний ресурс] / З. Аласания – Mediaport, 2011. – Режим доступу: http://www.mediaport.ua/articles/79611/podveshennyiy_kofe_otlojennyiy_hleb_otkr_yitaya_ladon
6. Botsman R. What's Mine is Yours: How Collaborative Consumption is Changing the Way We Live / R. Botsman, R. Rogers. – London: HarperCollins UK, 2010. – 304 с.
7. Press Release: ITU releases 2016 ICT figures [Електронний ресурс] – ITU, 2016. – Режим доступу: <http://www.itu.int/en/mediacentre/Pages/2016-PR30.aspx>
8. Еволюція довіри: як шерингова економіка руйнує світові кордони [Електронний ресурс] – Економічна правда, 2016. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2016/10/3/607318/>
9. Як шерингова економіка змінює світ [Електронний ресурс] – Економічна правда, 2016. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2016/09/5/603709/>

10. Герасименко А. 7 главных трендов этого года в шеринг-экономике [Електронний ресурс] / А. Герасименко – Rusbase, 2017. – Режим доступу: <https://rb.ru/opinion/sharing-this-year/>
11. Офіційний сайт Uber [Електронний ресурс] – 2017. – Режим доступу: <https://www.uber.com/>
12. Офіційний сайт Airbnb [Електронний ресурс] – 2017. – Режим доступу: www.airbnb.com
13. Офіційний сайт People.ai [Електронний ресурс] – 2017. – Режим доступу: <https://people.ai>
14. Зыкова С. Четырехметровый прототип поезда Hyperloop испытали в США [Електронний ресурс] / С. Зыкова – Rusbase, 2016. – Режим доступу: <https://rb.ru/news/hyperloop-mvp/>
15. Офіційний сайт GitHub [Електронний ресурс] – 2017. – Режим доступу: <https://github.com/>
16. Довгань Л. Є. Стратегічне управління: навч. посібник / Л. Є. Довгань, Ю. В. Каракай, Л. П. Артеменко – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 440 с.
17. Спенс М. Час ділитися: у чому секрет сервісів колективного споживання [Електронний ресурс] / М. Спенс – Журнал FORBES, 2015. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/magazine/forbes/1404950-chas-dilitisya-u-chomu-sekret-servisiv-kolektivnogo-spozhyvannya>
18. Прабху Д. Що таке ощадлива економіка [Електронний ресурс] / Д. Прабху – Журнал FORBES, 2015. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/magazine/forbes/1390602-shcho-take-oshchadliiva-ekonomika>
19. Еволюція довіри: як шерингова економіка руйнує світові кордони [Електронний ресурс] – Економічна правда, 2016. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2016/10/3/607318/>
20. Тутов С. Sharing economy: Чому майбутнє за економікою спільного користування [Електронний ресурс] / С. Тутов – Телеканал 112.ua, 2016. – Режим доступу: <http://ua.112.ua/statji/sharing-economy-chomu-maibutnie-za-ekonomikoiu-spilnoho-korystuvannia-358631.html>